СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА»

Рівень вищої освіти	магістр
Спеціальність	D3 Менеджмент
Освітня програма	Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності
Тривалість викладання	2-й семестр (3 чверть)
Кількість кредитів	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Заняття:	
лекції	3 години на тиждень
практичні	2 години на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:
https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=1959

Кафедра, що викладає Менеджменту

Викладач

Варяниченко Олена Володимирівна
доцент, кандидат економічних наук

Персональна сторінка: https://is.gd/xB4M8J

E-mail:
Varianichenko.ov@nmu.one

1. Анотація до курсу

Освітня компонента «**Аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства**» належить до переліку обов'язкових фахових навчальних дисциплін, що пропонується в рамках циклу спеціальної підготовки і є спеціальною освітньою компонентою за освітньою програмою Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності.

Дисципліна **«Аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства»** демонструє науково обґрунтовані підходи до оцінки ефективності експортно-імпортних операцій, конкурентоспроможності продукції на міжнародних ринках, експортного потенціалу підприємства, сприяє формуванню аналітичного мислення та розвитку компетенцій у галузі прийняття управлінських рішень на основі аналізу зовнішньоекономічних операцій та зовнішньоекономічної стратегії підприємства.

Ця дисципліна інтегрує економічну теорію, фінансовий аналіз і методологію дослідження зовнішньоекономічної діяльності підприємства для забезпечення його стратегічного розвитку в умовах динамічних змін світової економіки.

Вивчення дисципліни дозволить здобувачам застосовувати отримані знання та вміння ефективно й творчо при виконанні кваліфікаційної роботи магістра та в практичній діяльності за фахом при реалізації етапів аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Викладання дисципліни орієнтовано на забезпечення логічного зв'язку лекцій і практичних занять: інформація, отримана на лекції, в процесі роботи на практичному занятті та виконанні самостійної роботи осмислюється і переробляється, за допомогою викладача аналізується до найдрібніших подробиць, після чого міцно засвоюється. Виконання практичних завдань передбачає організацію зворотного зв'язку, контроль та коригування роботи по засвоєнню змісту матеріалу та самоконтроль, аналіз і самоаналіз, оцінку результатів навчання.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – формування у здобувачів компетентностей, що передбачають системне управлінське мислення, володіння теоретичними знаннями і набуття практичних навичок з аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Завдання курсу – навчити здобувачів вищої освіти:

- розуміти завдання, прийоми та інформаційну базу аналізу зовнішньоекономічної діяльності;
- навчитися аналізувати обсяги, динаміку та структуру експортних та імпортних операцій;
- знати систему показників, які використовуються для оцінки зовнішньоторговельної діяльності та застосовувати при аналізі зовнішньоекономічної діяльності підприємства;

- напрацювати спроможність аналізувати економічну ефективнівсть товарообмінних і толінгових операцій;

- розвивати уміння аналізувати конкурентоспроможність експортних та імпортних товарів;

- навчитися аналізувати та оцінювати ефективність базисних умов постачання та накладних витрат за експортно-імпортними операціями;

- ознайомитися з економічними відносинами з міжнародного науково-технічного обміну та основними формами комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності на підприємстві-суб'єкті зовнішньоекономічної діяльності;

- засвоїти сутність аналізу стратегії зовнішньоекономічної діяльності суб'єкта господарювання;

- ознайомитися зі впливом сезонних коливань при веденні зовнішньоекономічної діяльності;

- розвивати уміння аналізувати експортний потенціал підприємства.

3. Результати навчання

Дисциплінарні результати навчання:

- використовувати релевантні інформаційні джерела, показники, методи, інструменти аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємства, зокрема обсягів, динаміки, структури зовнішньоекономічних операцій, конкурентоспроможності експортних та імпортних товарів, базисних умов постачання;

- аналізувати економічну ефективність зовнішньоекономічних операцій підприємства, з урахуванням валютних курсів, умов платежу, базисних умов постачання та пов'язаних із ними витрат;

- аналізувати ресурсні можливості підприємства, оцінювати його експортний потенціал і напрями імпорту та визначати їх відповідність чинній стратегії зовнішньоекономічної діяльності підприємства;

- обґрунтовувати управлінські рішення щодо підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства за результатами аналізу

4. Структура курсу

Вид заняття	Внесок в загальну оцінку, %
ЛЕКЦІЇ	**60**
1. Завдання, прийоми та інформаційна база аналізу зовнішньоекономічної діяльності	
Зовнішньоекономічна діяльність як специфічний об'єкт економічного аналізу	
Завдання та прийоми аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємства	

Вид заняття	Внесок в загальну оцінку, %
Основні джерела даних для аналізу зовнішньоекономічної діяльності	
Основні етапи аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємства	
2. Аналіз обсягів, динаміки та структури експортних та імпортних операцій	
Аналіз обсягів та динаміки експортних та імпортних операцій підприємства	
Аналіз структури експортних та імпортних операцій підприємства	
Індексний аналіз експортної продукції	
Факторний аналіз обсягів реалізації експортної продукції	
Аналіз залежності виробництва від іноземних постачальників	
3. Система показників, які використовуються для оцінки зовнішньоторговельної діяльності	
Загальні положення оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства	
Аналіз та оцінка економічної ефективності експортної діяльності	
Аналіз та оцінка економічної ефективності імпортної діяльності	
Вплив умов платежу і валютного курсу на розрахунок показників ефекту і ефективності ЗЕД	
Аналіз імпорту на умовах комерційного кредиту	
Аналіз та оцінка економічної ефективності експортно-імпортних операцій	
4. Аналіз та оцінка економічної ефективності товарообмінних і толінгових операцій	
Сутність толінгових операцій, особливості міжнародних контрактів при проведенні операцій з давальницькою сировиною	
Аналіз ефективності толінгових операцій	
Сутність бартерних операцій, особливості міжнародних бартерних контрактів	
Аналіз ефективності бартерної операції	
5. Аналіз якості та конкурентоспроможності експортних та імпортних товарів	
Визначення конкурентоспроможності товарів та послуг	
Етапи оцінки конкурентоспроможності експортного товару	
Метод оцінювання конкурентоспроможності товару на основі інтегрального показника конкурентоспроможності	
Аналіз конкурентоспроможності експортної продукції	
6. Аналіз та оцінка ефективності базисних умов постачання	
Визначення базисних умов постачання	

Вид заняття	Внесок в загальну оцінку, %
Характеристика базисних умов постачання згідно Інкотермс 2020	
Аналіз та визначення повних витрат при експорті та імпорті товарів в залежності від базисних умов постачання	
Аналіз накладних витрат за експортно-імпортними операціями	
7. Аналіз економічних відносин з міжнародного науково-технічного обміну на підприємстві-суб'єкті зовнішньоекономічної діяльності	
Сутність міжнародного науково-технічного обміну	
Комерційна та некомерційна передача технології	
Основні форми комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності та розпорядження майновими правами	
Види ліцензійних платежів	
Участь світових країн-лідерів у міжнародному трансфері технологій	
8. Аналіз стратегії зовнішньоекономічної діяльності суб'єкта господарювання	
Особливості стратегії зовнішньоекономічної діяльності	
Етапи розробки стратегії експортної та імпортної діяльності підприємства	
Ресурсні можливості підприємства для реалізації стратегії зовнішньоекономічної діяльності	
9. Аналіз та прогнозування зовнішньоекономічної діяльності на основі дослідження сезонних коливань	
Сезонні коливання при веденні зовнішньоекономічної діяльності	
Ідентифікація сезонних складових динаміки експортних показників	
Використання адитивних та мультиплікативних моделей для ефективного прогнозування сезонних процесів	
10. Аналіз експортного потенціалу підприємства	
Визначення поняття «експортний потенціал підприємства» за різними методичними підходами	
Основні складові експортного потенціалу підприємства	
Класифікація експортного потенціалу підприємства	
Фактори впливу на експортний потенціал суб'єкта господарювання	
Етапи аналізу експортного потенціалу підприємства	
Механізм управління експортним потенціалом підприємства	
Тестова контрольна робота	**60**
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	**40**
1. Аналіз динаміки та структури виручки від реалізації підприємства-суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності *Виконання розрахункових вправ в робочому зошиті, обговорення*	**5**

Вид заняття	Внесок в загальну оцінку, %
2. Індексний аналіз експортної (імпортної) продукції *Виконання розрахункових вправ в робочому зошиті обговорення*	**5**
3. Аналіз ефективності експортних операцій *Виконання розрахункових вправ в робочому зошиті обговорення*	**5**
4. Аналіз ефективності імпортної діяльності підприємства *Виконання розрахункових вправ в робочому зошиті обговорення*	**5**
5. Аналіз якості та конкурентоспроможності експортної продукції *Виконання розрахункових вправ в робочому зошиті, обговорення*	**5**
6. Аналіз базисних умов постачання та накладних витрат при веденні експортно-імпортних операцій *Виконання розрахункових вправ в робочому зошиті, обговорення*	**5**
7. Аналіз стратегії зовнішньоекономічної діяльності та експортного потенціалу підприємства *Виконання розрахункових вправ в робочому зошиті, обговорення*	**5**
8. Обґрунтування рішень щодо підвищення ефективності управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства за результатами аналізу *Узагальнення та написання висновків за результатами виконання розрахункових вправ в робочому зошиті, обговорення*	**5**
Загальна кількість	**100**

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На навчальних заняттях здобувачі повинні мати: ґаджети з можливістю підключення до Інтернету; перевірений доступ до системи Moodle та застосунків Microsoft Office, зокрема MS Teams; інстальований на ПК та /або мобільних ґаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point); активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Office365.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Загальні критерії досягнення результатів навчання відповідають описам 6-го кваліфікаційного рівня НРК.

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни **на підставі поточного оцінювання знань** за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та виконання і захисту практичних робіт складатиме не менше 60 балів.

Теоретична частина оцінюється за результатами здачі контрольної тестової роботи, яка містять тестові завдання з чотирма варіантами відповідей (одна відповідь правильна), оцінюється у 2 бали за 1 тест. Лекційна тестова контрольна робота максимально оцінюються у 60 балів (30 тестів × 2 бали/тест). Загалом отримується **максимум 60 балів**, тобто 60% від оцінки за освітній компонент.

Практична частина оцінюється за результатами активностей на практичних заняттях з вирішення вправ в робочому зошиті та обговорення питань, які наведено в Методичних рекомендаціях до проведення практичних занять та самостійної роботи – максимально можна набрати 40 балів (див. в таблиці розділу 4). Загалом отримується **максимум 40 балів**, тобто 40% від оцінки за освітній компонент.

Отримані бали за теоретичну та практичну частини додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Максимальне оцінювання поточного контролю в балах:

Теоретична частина	Практична частина	**Разом**
60	40	**100**

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи. У випадку якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку проводиться **підсумкове оцінювання (іспит)** під час сесії.

Іспит проводиться у формі комплексної контрольної роботи, яка охоплює теоретичну та практичну частини курсу. Екзаменаційний білет містить **50 тестових завдань**, спрямованих на перевірку ***теоретичних знань*** і ***практичних умінь*** здобувачів, зокрема розв'язання практичних задач. Кожне тестове завдання передбачає чотири варіанти відповіді, з яких лише одна є правильною. Для завдань практичного спрямування здобувач повинен розв'язати задачу та обрати правильну відповідь із запропонованих варіантів. Кожна правильна відповідь оцінюється у 2 бали. Максимально за підсумковою роботою (іспит) здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів) що можуть використовуватися в освітньому процесі. Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка» https://surl.li/nsjqnj.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

Політика академічної доброчесності ґрунтується на Кодексі академічної доброчесності НТУ «Дніпровська політехніка» https://surl.li/umkwcp та Політиці щодо використання штучного інтелекту в діяльності НТУ «Дніпровська політехніка» https://surl.li/skcgvo.

При вивченні освітнього компоненту не дозволяється використання ШІ для:

- виконання підсумкових робіт під час участі у контрольних заходах (контрольні роботи, залікові тести, іспити, квізи, індивідуальні письмові завдання тощо), якщо інше не дозволено викладачем;
- повного копіювання згенерованого ШІ контенту (текстів, зображень, відповідей тощо) без критичної обробки, редагування чи належного посилання на джерело у випадках, коли використання ШІ дозволено;
- імітації самостійного мислення чи створення відповідей, які не відображають особистих зусиль здобувача вищої освіти, зокрема у творчих роботах (есе, курсові, кваліфікаційні роботи, огляди літератури тощо), що вимагають авторського аналізу, рефлексії чи міркувань;
- виконання розрахункових чи аналітичних завдань, де необхідне самостійне розуміння логіки, встановлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків;
- підготовки до дебатів, усних презентацій чи аналізу первинних джерел, що потребують самостійного формулювання думок, інтерпретації та контекстуального аналізу;
- створення контенту, який порушує авторські права чи етичні норми, включаючи публікацію згенерованого контенту, що може спотворювати реальність чи знецінювати важливість повідомлень.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office365 та відвідування групи дисципліни у Microsoft Teams.

Рекомендуємо створити профілі та підписатися на сторінки кафедри менеджменту у Facebook, Instagram, TikTok.

Усі письмові запитання до викладача стосовно дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або до групи в Teams.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Варяниченко О.В. Дистанційний курс з дисципліни «Аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства» на платформі Moodle для магістрів освітньо-професійної програми «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» спеціальності D3 Менеджмент, 2026 рік. URI: https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=1959

2. Варяниченко О.В. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства [Електронний ресурс] : конспект лекцій для здобувачів ступеня

магістра освітньо-професійної програми «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» спеціальності D3 Менеджмент. Дніпро : НТУ «ДП», 2025. 86 с.

3. Варяниченко О.В. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до проведення практичних занять та самостійної роботи для здобувачів освітнього ступеня магістра освітньо-професійної програми «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» спеціальності D3 Менеджмент / О.В. Варяниченко ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро : НТУ «ДП», 2026. – 45 с.

4. Григорова З. В. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Конспект лекцій: Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. 174 с.

5. Засадний Б.А. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. Київ: Кондор-Видавництво, 2015. 286 с.

6. Ковальчук Т.Г. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. Київ: Видавництво Ліра-К, 2018. 216 с.

7. Кононенко Л. В., Магопець О. А., Назарова Г. Б., Шалімов В. В., Шалімова Н. С. Зовнішньоекономічна діяльність: облік, контроль та оподаткування: навчальний посібник / за ред. Н. С. Шалімової. Кропивницький: ЦНТУ, 2023. 547 с.

8. Кузнецов С. О. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. Харків : Видавництво Іванченко І. С., 2019. 221 с. Режим доступу: https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/7aeec8e3-8bd1-4b5a-a389-35a8a5e5f0f3/content

9. Маказан Є. В., Бікулов Д. Т., Протас А. М., Олійник О. М., Маркова С. В., Головань О. О. Фінансування зовнішньоекономічної діяльності та аналіз її ефективності: навчальний посібник. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2025. 92 с.

10. Маслак О.О. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник. Львів: Новий Світ. 2016. 352 с.

11. Побережна Н.М. Обліково-аналітичне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності: текст лекцій. Харків: НТУ «ХПІ», 2019. 78 с.

Додаткові

1. Архипенко Т., Іванова М., Трифонова О., Варяниченко О., Саннікова С. Формування стратегічних напрямів забезпечення економічної безпеки та інвестиційної привабливості металургійних підприємств на основі кластерного аналізу. *Сталий розвиток економіки*. 2026. № 2 (59). С. 1107–1118. URI: https://doi.org/10.32782/2308-1988/2026-59-149

2. Варяниченко О.В. Дистанційний курс з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність комерційних організацій» на платформі Moodle для бакалаврів освітньо-професійної програми «Менеджмент» спеціальності 073 Менеджмент, 2025 рік. https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=7565

3. Варяниченко О.В. Зовнішньоекономічна діяльність комерційних організацій [Електронний ресурс]: конспект лекцій для здобувачів ступеня

бакалавра освітньо-професійної програми «Менеджмент» спеціальності 073 Менеджмент / О.В. Варяниченко ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро: НТУ «ДП», 2025. – 265 с.

4. Варяниченко О.В., Кайстря В.В. Хеджування валютних ризиків. Стан та перспективи розвитку бізнес-середовища в умовах сучасних викликів: ІІ Всеукраїнська науково-практична конференція здобувачів вищої освіти та молодих науковців, 17 листопада 2022 р. Рівне: РДГУ, 2022. С. 33-35.

5. Varyanichenko Olena, Tryhub Kyrylo. Formation of Credit and Assortment Policy to Ensure the Competitiveness of an Export-oriented Enterprise. Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики : матеріали XX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Харків: ФОП Лібуркіна Л. М., 2025. С. 132–135

6. Іванова М., Варяниченко О., Архипенко Т. Мінімізація ризиків при забезпеченні ефективності імпорту в умовах зміни валютних курсів. Підприємництво та управління розвитком соціально-економічних систем. 2023. №2. С. 84–96. URI: https://purses.zp.edu.ua/article/view/302227

7. Іванова М., Варяниченко О., Архипенко Т. Стратегічне планування експортної діяльності: інструменти аналізу, контролю та оцінки ефективності для забезпечення сталості бізнес-процесів підприємства. Економіка та суспільство. 2025. №78. URI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-78-87

8. Іванова М. І., Варяниченко О. В., Саннікова С. Ф., Архипенко Т. А. Обліково-аналітичні підходи до формування стратегії зовнішньоекономічної діяльності шляхом селекції ланцюгів постачань. Ефективна економіка. 2025. № 9. DOI: http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.9.11

9. Іванова М. І., Варяниченко О. В., Єгорова П. В. Процес формування конкурентної зовнішньоекономічної стратегії металургійного підприємства. Бізнес Інформ. 2020. №4. С. 35–45. URI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-4-35-45

10. Іванова М., Саннікова С., Варяниченко О., Харін С., Бойченко М., Рябик Г. Статистичні методи в управлінні ризиками при плануванні зовнішньоекономічної та логістичної діяльності для забезпечення сталого розвитку підприємства. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, 2024. №3(56). С. 241–256. URI: https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.56.2024.4380

11. Іванова М. І., Трифонова О.В., Варяниченко О.В., Іванова О.О. Планування виставкового бізнесу як складова успішного адміністрування в умовах військової агресії в Україні та світової пандемії. Бізнес Інформ. 2022. №9. С. 120–128. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-9-120-128.

12. Іванова М.І., Швець В.Я., Варяниченко О.В. Оцінювання експортного потенціалу підприємств авіаційного комплексу. Економіка та суспільство. 2020. №22. URI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2020-22-35

13. Нормативно-правова база України URL: Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/

14. Митний кодекс України: Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17

15. Офіційний сайт Інкотермс 2020 в Україні. Режим доступу: https://incoterms2020.com.ua/terms
16. Офіційний сайт Національного банку України Режим доступу: www.bank.gov.ua
17. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Режим доступу:www.ukrstat.gov.ua
18. Офіційний сайт торгово-промислової палати України. Режим доступу: http://www.ucci.org.ua/ua/main.html
19. Офіційний веб-сайт Державної служби експортного контролю України. Режим доступу: http://www.dsecu.gov.ua
20. Офіційний курс гривні щодо іноземних валют. Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/curmetal/detail/currency?period=daily
21. Про Митний тариф України: Закон України № 674-IX від 06.04.2020 р. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674-20#Text